

Posudek na diplomovou práci Hany Vidrmanové „Já – obraz ženy (genderové stereotypy)“

Hana Vidrmanová si pro svou diplomovou práci zvolila aktuální téma – gender. Otázka mužskosti či ženskosti spojená s neustálým ověřováním hranic rozsahu těchto dvou pojmů se nicméně v lidském společenství objevuje s různou naléhavostí již od jejích kulturních počátků, jak nejspíš přirozeně vyplývá z principů udržování a rozmnožování lidského rodu. To ji zároveň ospravedlňuje jako velmi závažné a nepominutelné téma pro vzdělávání a výchovu – legitimní i legální námět pro diplomovou práci.

Autorka si za cíl své práce stanovila zmapovat východiska tvorby genderové identity jedince ve společnosti s důrazem na vliv vizuální kultury. Na cestě k tomuto cíli vychází ze dvou hlavních oblastí: 1) odborný pohled na zkoumanou problematiku zejména v biologii, resp. sociobiologii a ve filozofii či v humanitních vědách (gender studies), 2) hledisko praxe výtvarné výchovy, konkrétně výtvarně pedagogický projekt s gymnaziálními studenty, zaměřený na genderové stereotypy a sociální role muže a ženy ve společnosti. Ve výzkumné části autorka korektně užívá kvalitativní metodologii na bázi zakotvené teorie.

H. Vidrmanová do textu své diplomové práce přehledně a s přiměřenou mírou obsažnosti shromáždila mnoho závažných poznatků o předmětu svého zájmu. Podařilo se jí poměrně plasticky ukázat jeho vnitřní dynamiku a otevřenost pro stále nové výklady. Mám za to, že jeden z klíčových momentů pedagogického přístupu by mohl být obsažen v autorčině postřehu o možnostech autonomního jednání vzhledem k okolnostem a výkladovým kontextům na s. 65. S tím souvisí klíčové pojmy „kooperace“ vs. „konkurence“, které se v textu zřetelně objevují (např. na s. 89, 114 – 115), ale podle mého mínění by v textu zasluhovaly poněkud soustředěnější pozornost, zvláště s ohledem na pedagogický koncept inkluze: „je normální být jiný“.

Vzhledem k vizuálně kulturnímu zaměření diplomového úkolu patří k ústředním složkám textu kapitola o ideálu krásy, tj. fakticky o vizuálním ideálu „genderového těla“. H. Vidrmanová v ní otevřela velmi zajímavé otázky vztahované k utváření významů prostřednictvím změn podoby („sémantické indikátory“), které se bytostně týkají našeho oboru. Je trochu škoda, že tato kapitola nebyla prostřednictvím konceptové analýzy hlouběji propojena s rozбором projektu. Domnívám se, že by to umožnilo zapracovat do hlavní výkladové linie textu některé pedagogicky závažné postřehy, které autorka připomíná leckdy jaksi mimochodem, ve vsuvkách nebo pod čarou (s. 65 – problém aktivních zásahů do vzhledu, s. 79 – „vizuální fetiš“ aj.). Tento přístup by jí také dovolil prohloubit závěr a lépe vyzdvihnout přínosy pro teorii a praxi oboru – závěrečná kapitola vyznívá poněkud bezradně, jako by v ní nebylo co zdůraznit, ačkoliv cenných poznatků není v práci málo. S ohledem na tento fakt navrhuji též otázky k obhajobě.

Celkově hodnotím dílo H. Vidrmanové jako diplomovou práci svého druhu průkopnickou, obsažnou a pečlivě zpracovanou. Cením si její soustředěné snahy o propojování teoretického výkladu s analýzou vzdělávací praxe. Dílčí nedostatky v integritě a vyústění chápu především jako nezbytnou daň otevírání se novému a při hodnocení je proto nepokládám za vážné.

Otázky k obhajobě:

Jaké jsou nejzávažnější přínosy práce v oblasti evaluace výuky ve výtvarné výchově a v oblasti dalšího vzdělávání učitelů výtvarné výchovy?

V jakých momentech lze poznatky práce nejtěsněji spojovat se vzdělávacími programy pro výtvarnou výchovu?

Navržená klasifikace: výborně

V Praze dne 7. prosince 2004

Doc. Paed

